

Antikorrupsjonsarbeid 2012

Juni 2013

Innledning

Røde Kors i Norge er en del av den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmånebevegelsen, som arbeider for å avdekke, hindre og lindre menneskelige nød og lidelser. Bevegelsen har et strengt etisk rammeverk og har satt et økt fokus på å unngå korrupsjon, misligheter, misbruk, sløsing og uetisk oppførsel. Røde Kors i Norge har nulltoleranse for korrupsjon, misligheter og misbruk.

Røde Kors hadde i 2012 kostnader på 1 144 millioner kroner, hvorav Internasjonal avdeling hadde kostnader på 745 millioner kroner. I tillegg til egenfinansiering og innsamlede midler fra næringslivet og private, finansieres den internasjonale aktiviteten med midler fra UD, NORAD og EUs humanitære hjelpeprogram ECHO. Disse samarbeidspartnere stiller også tydelige krav til nulltoleranse for misligheter og korrupsjon og åpenhet om mislighetssaker som avdekkes.

Nye mislighetssaker

En ny sak ble gransket av internrevisjonen i Røde Kors i Norge i 2012. Det ble avdekket en uryddig regnskapsføring ved ett av landkontorene, men ingen ulovligheter. Den ansatte sluttet i stillingen. I tillegg ble det høsten 2012 startet interne undersøkelser i Internasjonal avdeling etter mistanker om mislighold på prosjekter i samarbeid med Sør-Sudan Røde Kors. Denne undersøkelsen fortsatte i 2013.

I tillegg har det Internasjonale Røde Kors Forbundet undersøkt grundig en sak der midler fra Røde Kors i Norge (med støtte fra UD) var involvert. Det gjaldt bruk av bl.a. Forbundets nødhjelpsfond på prosjekter i Zambia. Undersøkelsene fortsatte i 2013. Det ble våren 2013 konkludert med at midler fra Norge ikke var misbrukt.

Risikovurderinger, kvalitetssikring og internrevisjon

Risikostyring er et verktøy som gjør det mulig å forebygge uønskede hendelser og hjelpe til med å ta riktige beslutninger. Røde Kors systematiserer sin risikohåndtering både på organisasjonsnivå og prosjektnivå. Kvalitetssikringen av nye prosjekter innebærer at det skal gjøres en eksplisitt vurdering av risiko for korrupsjon og misligheter. Ved høy risiko er det nødvendig med tett oppfølging og kontroll. Det er opprettet en egen enhet for dette, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon, som foretar operasjonelle revisjoner av utvalgte prosjekter og aktiviteter. Det er også utarbeidet en sjekklister for feltbesøk.

Opplæring og forebygging

Røde Kors er medlem av Transparency International Norge. Håndboken ”Preventing Corruption in Humanitarian Operations” fra TI brukes aktivt i bl.a. veiledning av nye delegater. Gjennom aktiv deltakelse i flere nettverk skolerer ansatte i Røde Kors i å forebygge og undersøke mistanker om misligheter. Det Internasjonale Røde Kors Forbundet oppdaterte i 2011 sin ”Fraud and corruption prevention and control policy”. Røde Kors i Norge samarbeider med og henter inspirasjon fra Forbundets arbeid på området.

Røde Kors

Røde Kors i Norge startet i 2012 en pilot på å bistå partner nasjonalforeninger i å utvikle deres antikorrupsjons policy. I november 2012 ble den første workshop for ledelsen i Libanon Røde Kors arrangert i Beirut. Arbeidet fortsetter i 2013. Det vil bli startet tilsvarende arbeid sammen med flere partner nasjonalforeninger.

Varslingsordning

Røde Kors har en ekstern varslingsordning med en egen ”varslingsknapp” (Hotline) på våre internettsider. Omgivelsene inviteres til å hjelpe oss med å bekjempe korrupsjon, sløsing og misbruk, og publikum oppfordres om å rapportere mistanker om uetisk eller ulovlig atferd. Retningslinjene for håndtering av mottatt varsel gjøres også kjent på nettsidene. Her opplyses det at det ikke tillates sanksjoner overfor de som rapporterer mistanker om uetiske atferd eller ulovlige forhold.

Ingen av de undersøkte mistankene om misligheter på internasjonale saker de siste årene ble meldt inn via varslingskanalen. Rapporteringen om mistankene skjedde til koordinatorene eller ledere i Internasjonal avdeling. De få bekymringsmeldingene som er mottatt siden varslingsordningen Hotline ble etablert, har for det meste handlet om forhold i norske lokalforeninger og hjelpekorps, om misbruk av Røde Kors emblemet og for et par år siden om en falsk innsamling (globalt via epost, med bruk av navnet Røde Kors i Norge). Noen henvendelser – også i 2012 - handler om interne konflikter i (norske) lokalforeninger og om enkeltpersoner som er misfornøyd fordi de ikke får delta på aktiviteter.

Sentral kontrollenhet i Utenriksdepartementet

UD etablerte i 2007 ”Sentral kontrollenhet” som kontrollorgan for forvaltningen av midler på UD's budsjett. Enheten følger bl.a. opp mistanker om økonomiske misligheter knyttet til midler som utenriksstjenesten forvalter, både til drift og tilskudd. Når Røde Kors blir oppmerksom på mistanker om misligheter på prosjekter med støtte fra UD eller Norad, informeres de umiddelbart.

Hvert kvartal legges det på UD's nettsider ut en rapport fra Sentral Kontrollenheten med oversikt over saker som er avsluttet og der misligheter er dokumentert. I 2012 ble 61 saker ”avsluttet med en reaksjon”. Ingen av disse gjelder Røde Kors.

Kontaktinformasjon:

Svein Erik Bersås, Enhet for kvalitetssikring og internrevisjon: eki@redcross.no

Varslingskanal: hotline@redcross.no